

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I FUNCIÓ PÚBLICA
B IGUALTAT
/ INSTITUT BALEAR DONA

Exp.: IBD 80/2021 IG
Document: ofici
Emissor: IBD/MDF
Sol·licitant: Conselleria d'Afers socials i
Esports

Sr. Xavier Lluís Bacigalupe Blanco
Secretari general

Assumpte: tramesa d'informe d'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears

Us tramet, adjunt, l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears, sol·licitat pel secretari general de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, en data 3 de juny de 2021, d'acord a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Pregam se'ns remeti la redacció definitiva de la norma, d'acord als articles 5.4 i 10.1 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

Palma, 1 de juliol de 2021

La directora de l'Institut Balear de la Dona

Maria Duran i Febrer

Rebut 6/7/2021

Informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears

En data 3 de juny de 2021, el secretari general de la Conselleria d'Afers Socials i Esports va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de l'Avantprojecte de llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

1. Revisió del llenguatge

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, (estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge") mitjançant un genèric que inclogui els dos sexes, la inclusió de la forma femenina o un altre recurs; en el text s'han detectat els següents exemples de llenguatge sexista:

- Es recomana substituir «els professionals» per «els i les professionals»
- Es recomana substituir «ciutadans» per «ciutadania»
- Es recomana substituir «els funcionaris» per «el personal funcionari»
- Es recomana substituir «els responsables» per «les persones, entitats o òrgans responsables»

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

És correcte utilitzar les formes femenines o masculines en el càrrecs quan sabem si la persona és dona o home. Encara així, si es tracta d'un text que pot tenir validesa en el temps més enllà de la titularitat del càrrec, podem referir-nos a aquest càrrec amb el nom de l'organisme o la unitat administrativa corresponent. En qualsevol cas s'ha de seguir un únic criteri dins el mateix text.

2. Revisió del contingut

2.1. Consideracions jurídiques

Entre d'altres:

1. Convenció sobre l'eliminació de totes las formes de discriminació contra la dona, aprovada por l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.
2. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada *transversalització de gènere*, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.
3. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.
4. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.
5. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i

efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social”.

6. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

7. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

“Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral.”

8. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.

9. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

2.2. Anàlisi contextual

Constitueix l'objecte de la norma que s'està informant establir el marc normatiu per desenvolupar les polítiques de joventut i regular els drets específics de les persones joves; també regular i ordenar un sistema de serveis i equipaments juvenils que doni resposta a les necessitats de les persones joves, tot potenciant-ne l'autonomia, l'emancipació i la qualitat de vida, en condicions d'igualtat entre dones i homes.

La finalitat última de la Llei és afavorir que les persones joves pugin desenvolupar el seu propi projecte de vida i garantir-ne la participació activa en igualtat de drets i deures en la vida social, cultural, política i econòmica.

A més quan es parla s'ha d'afavorir que les persones joves es puguin desenvolupar el seu propi projecte de vida i garantir-ne la participació activa en igualtat de drets i deures en la vida social, cultural, política i econòmica, es fa necessari remarcar la necessitat de fer-ho sense estereotips i rols sexistes que impedeixen a les dones aquest desenvolupament ple.

Així s'ha de tenir en compte les diferències entre dones i homes joves, en tots àmbits: laboral, educatiu, cultural, esportiu, participatiu, salut, salut reproductiva... i establir les mesures adequades per tal d'aconseguir una igualtat real entre dones o homes

En la norma es recullen mesures positives al gènere:

-En l'exposició de motius es recull dins el marc normatiu la Llei 11/2016.

- Dins l'article 39, estadístiques i estudis de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'inclou que en l'elaboració d'estadístiques s'ha d'incloure la variable gènere.

-Dins l'article 23 principis rectors de les polítiques de joventut de les Illes Balears s'inclou la igualtat, el foment de la igualtat real entre homes i dones, amb perspectiva de gènere, i en la promoció de la diversitat com un valor per si mateix.

-Dins l'article 24, contingut de les polítiques de joventut es recull el principi de transversalitat de gènere, la coresponsabilitat, la de-construcció de rols de gènere, la prevenció detecció i sensibilització de la violència masclista, així promoure la integració de la diversitat sexual, familiar i de gènere.

- Dins l'article 30, drets de les persones joves s'inclou millorar els nivells d'igualtat en la distribució de les funcions socials entre dones i homes.

2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *"Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana, e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural para, en el desarrollo de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria"*.

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: "Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades".

Article 3 Principis generals

1. Per assolir la finalitat d'aquesta llei, i en compliment dels drets i mandats que preceptuen els articles 16, 17 i 22 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, les

actuacions dels poders públics de les Illes Balears, en el marc de les seves atribucions, s'han de regir pels principis generals següents:

- a) La igualtat de tracte de dones i homes, que implica l'absència de qualsevol discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe, en els àmbits polític, social, laboral, cultural, esportiu, de la salut, educatiu i econòmic, en particular quant a l'ocupació, a la formació professional i a les condicions laborals.*
- b) L'adopció de les mesures necessàries per eliminar la discriminació i la subordinació històrica de les dones, especialment les que incideixen en la creixent feminització de la pobresa.*
- c) L'apoderament de les dones en tot el contingut de les polítiques públiques adreçades a la consecució de la igualtat de dones i homes.*
- d) L'adopció de mesures per eradicar la violència masclista, la violència familiar i totes les formes d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, orientació i identitat sexuals i de gènere, per garantir el dret a viure sense violència.*
- e) El reconeixement de la maternitat lliure i decidida i dels drets sexuals i reproductius, amb la finalitat d'evitar efectes negatius i obstacles en el desenvolupament de les llibertats de les dones.*
- f) La coresponsabilitat, arran del repartiment equilibrat entre dones i homes de les responsabilitats familiars, les tasques domèstiques i l'atenció de les persones en situació de dependència.*
- g) L'adopció de les mesures específiques destinades a eliminar les desigualtats de fet per raó de sexe que hi pugui haver en els diferents àmbits.*
- h) L'especial protecció del dret a la igualtat de tracte de les dones que estan en risc de patir múltiples situacions de discriminació per edat, ètnia, origen social, nacionalitat, religió, salut, orientació i identitat sexuals, especialment de les dones víctimes de tracte per explotació sexual.*
- i) La protecció especial del dret a la igualtat de tracte de les dones immigrants.*
- j) La promoció de l'accés als recursos de qualsevol tipus entre les dones que desenvolupen la seva activitat en el sector primari i la seva participació en igualtat de condicions i oportunitats en l'economia i en la societat.*
- k) La paritat, composició equilibrada de dones i homes, en els òrgans de representació i de presa de decisions, segons la Llei electoral de la comunitat autònoma de les Illes Balears.*
- l) L'impuls de les relacions entre les administracions, les institucions i els agents socials basades en els principis de col·laboració, coordinació i cooperació, per garantir la igualtat entre dones i homes.*
- m) L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones permetjà del llenguatge.*
- n) La garantia i la promoció d'una imatge de les dones i els homes fonamentada en la igualtat de sexes en tots els àmbits de la vida pública i privada.*
- o) L'adopció de mesures de coresponsabilitat en la vida personal, la familiar i la professional de les dones i els homes a les Illes Balears.*

- p) L'impuls de l'efectivitat del principi d'igualtat en les relacions entre particulars.
- q) La incorporació del principi d'igualtat de gènere, el respecte envers la diversitat afectiva i sexual i la coeducació en el sistema educatiu de les Illes Balears.
- r) L'adopció de mesures d'acció positiva que assegurin la igualtat d'homes i dones pel que fa a l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, la igualtat salarial, les condicions de feina i la incentivació de la igualtat en la negociació d'acords i convenis laborals.
- s) La incorporació del principi d'igualtat de gènere en el sistema sanitari de les Illes Balears i en totes les polítiques de salut.
- t) El reconeixement del dret de les dones al propi cos i als drets sexuals i reproductius.

Article 5 **Perspectiva de gènere i avaluació de l'impacte de gènere** 1. La perspectiva de gènere s'ha d'incorporar en totes les polítiques dels poders públics de les Illes Balears. 2. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per perspectiva de gènere la presa en consideració de les diferències entre dones i homes en un àmbit o una activitat per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, tenint en compte la manera en què les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones

Article 26 **Disposicions generals** 1. Les polítiques públiques educatives s'han d'adreçar a aconseguir un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i els rols segons el sexe, l'orientació i la identitat sexuals, el rebuig de qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual, i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere. Per això, s'ha de potenciar la igualtat real de dones i homes en totes les seves dimensions: curricular, organitzativa i altres. 2. L'administració educativa ha de tenir com un dels seus principis bàsics la prevenció de conductes violentes en tots els nivells educatius, especialment de la violència masclista

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, recull en el seu article 4:

«1. El Govern de les Illes Balears ha de garantir la representació equilibrada de dones i homes en el nomenament de les persones titulars dels òrgans directius de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, en conjunt, la designació dels quals li correspongui. 2. Tots els tribunals i òrgans de selecció del personal de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i dels ens que n'integren el sector públic instrumental, i també les comissions de valoració de mèrits per a la provisió de llocs de treball, han de respectar el principi de representació equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades.

3. *L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i els ens que n'integren el sector públic instrumental han de designar les persones que els representin en òrgans col·legiats d'acord amb el principi de presència equilibrada de dones i homes, excepte per raons fonamentades i objectives degudament motivades. Aquest principi regeix també en els nomenaments que els correspongui efectuar en els consells d'administració o en altres òrgans col·legiats superiors de direcció dels ens en què participin.*
4. *Els consells insulars i les entitats locals de les Illes Balears, i també els organismes que hi estan vinculats o que en depenen, en l'exercici de les competències respectives, han de respondre també al principi de presència equilibrada de dones i homes en el nomenament, en conjunt, dels titulars dels òrgans directius que els correspongui designar. També s'han d'ajustar al principi de composició equilibrada d'ambdós sexes en la conformació dels tribunals i els òrgans de selecció de personal i en les comissions de valoració de llocs de treball que els competeixin.*
5. *Les administracions autonòmica, insular i local promouran la presència de les dones en una proporció equilibrada en els òrgans de direcció i decisió en els àmbits social, polític, econòmic, educatiu, de la salut, cultural i esportiu, entre d'altres.*
6. *Als efectes d'aquesta llei, s'entén per representació equilibrada la presència de dones i homes de manera que cap sexe no superi el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni sigui inferior al 40%.*»

L'article 8.2 de la mateixa Llei estableix que: «*Les administracions públiques de les Illes Balears promouran que en tots els àmbits tant públics com privats es faci un ús no sexista del llenguatge.*»

Una vegada analitzada la norma, es realitzen les següents recomanacions per tal de donar compliment a les polítiques d'igualtat i la consecució d'una igualtat real entre dones i homes.

3. Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

- a) Cal tenir en compte les recomanacions de l'apartat 1 d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.
- b) En l'exposició de motius es fa necessari especificar les diferències que encara es troben dins la població jove entre dones i homes, i la necessitat de la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques de joventut, així com mesures específiques que ajudin a aconseguir una igualtat real entre dones

i homes i eradicar la violència de gènere, d'acord al principi de transversalitat de gènere.

c) En l'exposició de motius quan es parla d'afavorir que les persones joves es puguin desenvolupar el seu propi projecte de vida i garantir-ne la participació activa en igualtat de drets i deures en la vida social, cultural, política i econòmica, es fa necessari remarcar la necessitat de fer-ho sense estereotips i rols sexistes que impedeixen a les dones aquest desenvolupament ple, d'acord al principi de transversalitat i l'article 3 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

d) Dins les competències de les administracions públiques s'ha d'incloure el foment de la perspectiva de gènere i la transversalitat en totes les polítiques públiques, tenint en compte les diferències entre dones i homes joves, establint les mesures necessàries per aconseguir una igualtat d'oportunitats real entre dones i homes i eradicar la violència de gènere.

e) S'ha d'establir una diagnosi de les dificultats que es troben les dones joves, i s'ha d'incloure la variable sexe, així com indicadors estadístics i tenint en compte la interseccionalitat, d'acord l'article 7 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

f) S'ha d'incloure dins l'Institut Balear de la Joventut, el Consell de la Joventut de les Illes Balears, els Consells de la joventut insulars, locals i d'àmbit supramunicipal i la Comissió interdepartamental de polítiques de joventut, l'obligatorietat d'una composició paritària entre dones i homes, d'acord l'article 4 de la Llei 11/2016, d'igualtat autonòmica.

g) Dins l'article 25, referent a educació i formació, s'ha d'incloure el principi de coeducació, com un model educatiu basat en el desenvolupament integral de la persona al marge dels estereotips i rols de gènere, l'orientació i identitats sexuals, el rebuig a qualsevol forma de discriminació, el tractament de la diversitat afectiva i sexual i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere, d'acord l'article 26 de la Llei 11/2016.

-En el Títol IV participació juvenil, s'ha de tenir en compte la igualtat de dones i homes en la participació social i l'associacionisme, establint una composició paritària de dones i homes, d'acord l'article 4 de la Llei 11/2016, d'igualtat autonòmica.

-En quant a les subvencions, article 87, cal recordar el que estableix l'article 11 de la Llei 11/2016, respecte a la concessió d'ajuts públics.

4. Sol·licitud informació

D'acord el que estableix l'article 5.4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes: «De conformitat amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, el projecte normatiu ha de respectar la igualtat de sexes mitjançant la reducció o l'eliminació de les desigualtats detectades i ha d'incloure les mesures adreçades a neutralitzar-ne el possible impacte negatiu en la situació de les dones i els homes considerats com a col·lectiu.»

D'acord el que estableix l'article 10.1 «el Govern de les Illes Balears, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona han de vetlar per garantir la coordinació i la integració adequades de les accions en matèria d'igualtat de dones i homes, i han d'adoptar les mesures necessàries respecte d'això.»

Es sol·licita que se'ns remeti una còpia de la redacció definitiva de la norma, per comprovar la inclusió de mesures i accions que contribueixin a la consecució de la igualtat d'oportunitats real entre dones i homes.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 1 de juliol de 2021

La tècnica

Marga Quetglas Terrasa

